

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ PRAVIENIŠKIŲ PATAISOS NAMUS-ATVIRĄJĄ KOLONIJĄ IR KALĖJIMŲ DEPARTAMENTĄ PRIE TEISINGUMO MINISTERIJOS

2020-02-14 Nr. 4D-2019/1-1396
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius 2019 m. lapkričio 7 d. gavo X (toliau vadinama ir – Pareiškėjas, nuteistasis) skundą (toliau vadinama – Skundas) dėl Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos (toliau vadinama – Pravieniškių PN-AK, įstaiga) pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai neužtikrinant medicininės priežiūros, netinkamai atsakant į pateiktą prašymą dėl perkėlimo į kamerų tipo patalpas, ir Kalėjimų departamento prie Teisingumo ministerijos (toliau vadinama ir – KD, KD prie TM, Kalėjimų departamentas) pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai netinkamai išnagrinėjus Pareiškėjo skundą.

2. Skunde, be kitų aplinkybių, nurodoma:

2.1. 2019 m. „[...] rugsėjo 18 d. dėl gaunamų vaistų pasireiškusio poveikio pastebėjau burnos žaizdas, dėl ko negalėjau valgyti ir jutau skausmą. Išgirdau, kad koridoriuje apėjimą daro slaugytojai ir pasibeldęs paprašiau, kad šie prie manęs priėtų, tačiau šis [...] atsakė, kad slaugytojos nėra ir šių niekas nekvies. [...] 2019-09-19 pateikiu pareiškimą, kuris [...] buvo *naglai* ištaisytas į prašymą IVR70(2)-1103 ir į šį man buvo pateiktas 2019-10-15 formalus atsakymas Nr. 7-5328 [...]. [...] likau be man priklausančios reglamentuotos pagalbos“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. „2019-09-26 kreipiausi į Pravieniškių PN-AK administraciją su prašymu Nr. IVR-70(2)-1139 [...] laikyti mane izoliuotą nuo kitų nuteistųjų, siekiant palengvinti mano socialinę rehabilitaciją bei užtikrinti mano priežiūrą ir saugumą. [...] administracija 2019-10-15 raštu IVR7-5332 mano prašymo netenkino. [...] teko ir toliau pažeidinėti dėl ne nuo mano valios priklausančių aplinkybių nustatytą režimą, kas tik apsunkino mano socialinę rehabilitaciją“;

2.3. „Dėl anksčiau išdėstyto, pateikiu skundą KD prie TM, tačiau šis 2019-10-30 sprendimu Nr. 2S-4514 formaliai pritarė Pravieniškių PN-AK ir plačiau nepasisakė [...]“.

3. Pareiškėjas Seimo kontrolieriaus prašo ištirti Skunde nurodytas aplinkybes.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Seimo kontrolierius 2019 m. lapkričio 14 d. raštu Nr. 4D-2019/1-1396/3D-2802 kreipėsi į Pravieniškių PN-AK, prašydamas paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes.

2019 m. lapkričio 28 d. Seimo kontrolierius gavo 2019 m. lapkričio 28 d. Pravieniškių PN-AK raštą Nr. S-29651. Šiame rašte ir prie jo pridėtuose dokumentuose nurodoma:

4.1. „Pareiškėjas įstaigoje nuolat konsultuojamas gydytojų specialistų. Nuo 2019-09-18 iki 2019-11-07 nuteistasis gydytojo psichiatro buvo konsultuotas 10 kartų, gydytojo odontologo konsultuotas 2 kartus, o vidaus ligų gydytojo konsultuotas 8 kartus. Nuo 2019-08-16 iki 2019-08-26 buvo gydytas Laisvės atėmimo vietų ligoninėje Psichiatrijos skyriuje. Nuteistasis nuolat išsako nepagrįstus reikalavimus dėl skiriamų tyrimų bei gydymo, rašo nepagrįstus skundus. Nuteistasis yra raštiškai atsisakęs įstaigoje dirbančios gydytojos psichiatrės paslaugų, todėl nuo 2019-11-12 nuteistajam gydytojo psichiatro paslaugos bus teikiamos tik Laisvės atėmimo vietų ligoninėje, Psichiatrijos skyriuje.“

4.2. „Įstaigoje buvo gautas nuteistojo 2019-09-19 pareiškimas Nr. 70(2)-1103. Nuteistajam į 2019-09-19 pareiškimą įteiktas atsakymas 2019-10-15 Nr. 7-5328, taip pat įteiktas gautas įstaigoje 2019-10-30 Nr. 18-7999 atsakymas iš KD.“

4.3. „Nuteistasis su 2019-09-26 prašymu Nr. 70(2)-1139 kreipėsi į įstaigą dėl laikymo izoliuoti jį nuo kitų nuteistųjų [...]. Nuteistajam į 2019-09-26 prašymą įteiktas įstaigos atsakymas 2019-10-15 Nr. 7-5332, taip pat nuteistajam įteiktas gautas įstaigoje 2019-10-30 Nr. 18-7999 atsakymas iš KD.“

5. Seimo kontrolierius 2019 m. lapkričio 14 d. raštu Nr. 4D-2019/1-1396/3D-2803 kreipėsi į KD, prašydamas paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes.

2019 m. lapkričio 21 d. Seimo kontrolierius gavo 2019 m. lapkričio 21 d. Kalėjimų departamento raštą Nr. 1S-3054. Šiame rašte ir prie jo pridėtuose dokumentuose nurodoma:

5.1. „KD pateikia Pareiškėjo kreipimosi 2019-10-17 (reg. Nr. 2G-4412) į KD skundžiamu klausimu (dėl kreipimosi laikyti izoliuotą nuo kitų nuteistųjų) dokumentinės medžiagos kopijas“;

5.2. „Pareiškėjui į minėtą skundą buvo atsakyta KD 2019-10-30 raštu Nr. 2S-4514“;

6. Iš Pravieniškių PN-AK 2020-01-07 el. paštu gauta papildoma informacija (dokumentai):

6.1. Regionų apygardos administracinis teismas 2019 m. lapkričio 27 d. nutartimi priėmė nagrinėti Pareiškėjo skundą dėl administracinių sprendimų panaikinimo, įpareigojimo atlikti veiksmus ir neturtinės žalos atlyginimo;

6.2. Pravieniškių PN-AK 2019-12-31 atsiliepimas (Nr. S-32568) Regionų apygardos administracinio teismo Panevėžio rūmams dėl X skundo dėl sprendimų panaikinimo administracinėje byloje.

Tyrimui reikšmingi teisės aktai

7. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriaus įstatymo :

17 straipsnis. „*Atsisakymas nagrinėti skundą*“

„Seimo kontrolierius ne vėliau kaip per 7 darbo dienas nuo skundo gavimo dienos priima sprendimą atsisakyti nagrinėti skundą, apie tai informuodamas pareiškėją, jeigu: [...] 4) skundas tuo pačiu klausimu buvo išnagrinėtas arba yra nagrinėjamas teisme. [...]“

8. Europos Tarybos Ministrų Komiteto 2006 m. sausio 11 d. priimtų rekomendacijų šalims narėms Nr. (2006)2 „Dėl Europos kalinimo taisyklių“ 40.3 punktas – „Visi kaliniai turi turėti galimybę naudotis medicinos paslaugomis, kurios teikiamos šalyje, ir negali būti diskriminacijos teisinės padėties pagrindu.“

9. Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (toliau vadinamas ir – BVK):

174 straipsnis „*Arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmės atliekančių nuteistųjų sveikatos priežiūra*“ –

„1. Asmens sveikatos priežiūra pataisos įstaigose organizuojama ir atliekama pagal Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugą reglamentuojančius įstatymus.“

[...]

3. Laisvės atėmimo bausmę arba areštą atliekančiam nuteistajam reikalingos asmens sveikatos priežiūros paslaugos, kurių suteikti pataisos įstaigų sveikatos priežiūros tarnybose ir laisvės atėmimo vietų ligoninėse nėra galimybių, sveikatos apsaugos ministro ir teisingumo ministro nustatyta tvarka teikiamos valstybės arba savivaldybių asmens sveikatos priežiūros viešosiose įstaigose užtikrinant nuteistųjų apsaugą“;

183 straipsnis „Bausmių vykdymo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų apskundimas“

„1. Viešųjų darbų, laisvės apribojimo, arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmes vykdančių institucijų ir įstaigų pareigūnų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami atitinkamą bausmę vykdančios institucijos ar įstaigos vadovui. Šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo skundo gavimo dienos.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas bausmes vykdančių institucijų ir įstaigų vadovų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami Kalėjimų departamento direktoriui. Šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo jo gavimo dienos, o jei dėl skundo atliekamas tyrimas, – per dvidešimt darbo dienų nuo tyrimo baigimo dienos. [...].“

Tyrimo išvados

10. Atsižvelgiant į Skunde nurodytas aplinkybes, tyrimo metu surinktą informaciją ir teisinį reglamentavimą, tyrimo išvados bus pateikiamos dėl kiekvienos iš šių dalių atskirai:

10.1. dėl Pravieniškių PN-AK pareigūnų veiksmų neužtikrinant medicininės priežiūros;

10.2. dėl Pravieniškių PN-AK ir KD pareigūnų veiksmų netinkamai atsakant į pateiktą prašymą dėl perkėlimo į kamerų tipo patalpas.

Dėl Pravieniškių PN-AK pareigūnų veiksmų neužtikrinant medicininės priežiūros

11. Pareiškėjas Skunde rašo, kad 2019 m. rugsėjo 18 d. jis skundėsi burnos žaizdomis, todėl kreipėsi į budintį pareigūną, kad prie jo priėtų slaugytoja, tačiau pareigūnas paaiškino, kad šiuo metu slaugytojos nėra ir pakviesti jos negali. Pareiškėjas skundžiasi esą dėl pirmiau nurodytų priežasčių likęs be medicininės pagalbos.

12. Tiek tarptautiniuose, tiek Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta, kad laisvės atėmimo vietose laikomiems asmenims *turi būti teikiamos tokios pat asmens sveikatos priežiūros paslaugos kaip ir laisvėje esantiems asmenims*, tais atvejais, kai tokių reikiamų paslaugų negali suteikti laisvės atėmimo vietų gydymo įstaigos, paslaugos gali būti teikiamos valstybės arba savivaldybių asmens sveikatos priežiūros viešosiose įstaigose (šios pažymos 8, 9 punktai).

13. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad 2019-09-19 Pareiškėjas dėl medicininės priežiūros nesuteikimo kreipėsi su pareiškimu į Pravieniškių PN-AK administraciją. Į Pareiškėjo prašymą buvo pateiktas 2019-10-15 atsakymas, kuriame pareigūnas nurodo, kad Pareiškėjas 2019-09-18 dėl medikų į jį nesikreipė.

Atsižvelgus į tai, galima konstatuoti, kad faktas dėl žodinio kreipimosi į medikus nebuvo patvirtintas.

14. Iš pateiktos Skundo tyrimui medžiagos paaiškėjo, kad Pareiškėjas Pravieniškių PN-AK nuolat yra konsultuojamas gydytojų specialistų. Nuo 2019-09-18 iki 2019-11-07 Pareiškėjas gydytojo psichiatro konsultuotas 10 kartų, gydytojo odontologo konsultuotas 2 kartus, o vidaus ligų gydytojo – 8 kartus. Tai patvirtina išrašo iš *Vizitų pas gydytoją žurnalo* atitinkamų puslapių kopijos. Šios aplinkybės leidžia konstatuoti, kad Skunde nurodyti teiginiai, jog Pareiškėjui neužtikrinama

medicininė priežiūra, nebuvo patvirtinti.

15. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Skundo dalis dėl medicininės priežiūros neužtikrinimo yra nepagrįsta.

***Dėl Pravieniškių PN-AK ir KD pareigūnų veiksmų
netinkamai atsakant į pateiktą prašymą dėl perkėlimo į kamerų tipo patalpas***

16. Skunde Pareiškėjas nurodo, kad 2019-09-26 kreipėsi į Pravieniškių PN-AK dėl jo perkėlimo į kamerų tipo patalpas. Tačiau 2019-10-15 buvo pateiktas Pravieniškių PN-AK atsakymas Nr. 7-5332 – netenkinti Pareiškėjo prašymo. Nesutikdamas su Pravieniškių PN-AK atsakymu, Pareiškėjas 2019-10-17 apskundė šį raštą Kalėjimų departamentui, prašydamas panaikinti Pravieniškių PN-AK priimtą sprendimą neperkelti jo į kamerų tipo patalpas.

KD 2019-10-30 pateikė atsakymą Nr. 2S-4514, kuriame konstatavo, kad nėra teisinio pagrindo naikinti Pravieniškių PN-AK atsakymą. Pareiškėjo netenkino KD pateiktas atsakymas, todėl su 2019-11-07 Skundu jis kreipėsi į Seimo kontrolierių, prašydamas ištirti nurodytas aplinkybes.

17. Atsižvelgiant į Regionų apygardos administracinio teismo Panevėžio rūmų priimtą 2019-11-27 nutartį, pagal kurią Pareiškėjo kreipimasis su prašymu panaikinti Pravieniškių PN-AK direktoriaus pavaduotojo 2019-10-15 raštą Nr. 7-5332 ir Kalėjimų departamento 2019-10-30 sprendimą Nr. 2S-4514, įpareigoti įstaigą Pareiškėją laikyti izoliuotą yra priimtas nagrinėti (šios pažymos 6.1 p.), Seimo kontrolierius daro išvadą, kad šiuose kreipimosi raštuose aprašytos aplinkybės atitinka Seimo kontrolieriui pateiktame Skunde išdėstytas aplinkybes ir skundas dėl šių aplinkybių yra priimtas nagrinėti teisme.

18. Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 17 straipsnio 4 dalies nuostata, numatančia, kad, „jeigu skundo tyrimo metu paaiškėja šio straipsnio 1 dalyje nurodytos aplinkybės, tyrimas nutraukiamas“, ir įvertinęs tai, kad Pareiškėjo skundas tais pačias klausimais yra nagrinėjamas teisme, daro išvadą, kad tęsti Skundo nagrinėjimą nėra pagrindo, todėl Skundo dalies tyrimas nutrauktinas.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

19. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia X Skundo dalį dėl Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai neužtikrinant Pareiškėjui medicininės priežiūros atmesti.

20. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, nusprendžia X Skundo dalį dėl Pravieniškių PN-AK ir KD pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai netinkamai pateikiant atsakymus į Pareiškėjo paklausimus tyrimą nutraukti.

Seimo kontrolierių Augustiną Normantą pavaduojanti
Seimo kontrolierė

Milda Vainiutė